

www.koda.ee

Väärtused ja majandus

Siim Raie

Eesti Kaubandus-Tööstuskoda

Peadirektor

Küsimus

www.koda.ee

Eetikakeskus: Millised väärtused on meie inimesel juba olemas, mida oleks veel vaja edendada ja kuidas seda kõike teha? Või ei puutu see otseselt majandusse - kasum, ja punkt?

Majandus

www.koda.ee

“Mitte meie kõhu täitmiseks ei tööta
lihunik, pagar või õllepruul vaid nad
loodavad saada oma tööst tulu”

Adam Smith, Rahvaste rikkus, 1776

Äri ja väärtus

www.koda.ee

- Firma turuväärtus
- Lisandväärtus
- Väärtusahel
- Brand value
- Kõige väärtuslikum töötaja

Äri ja väärtus

www.koda.ee

- “Moodsas ühiskonnas on ettevõtted kõige tähtsamad institutsioonid. Kuna nad vastutavad väärtuste defineerimise, loomise ja jagamise eest, on nad sotsiaalsete muutuste peategelased. Väiksemas mastaabis on nad sotsiaalse interaktsiooni ja eneseteostuse foorumiks”

Christopher Bartlett, Sumantra Goshtal. “Firmad ja Ettevõtjad”
Ingo Rose, TEA Kirjastus 2007

Majandus

www.koda.ee

Kaasaegses turumajanduslikus demokraatlikus ühiskonnas oma huvide kohaselt käituv ettevõtja edendab ühiskonda tunduvalt efektiivsemalt, kui ta teeks seda kavatsuslikult.

Eesti majandus arvudes

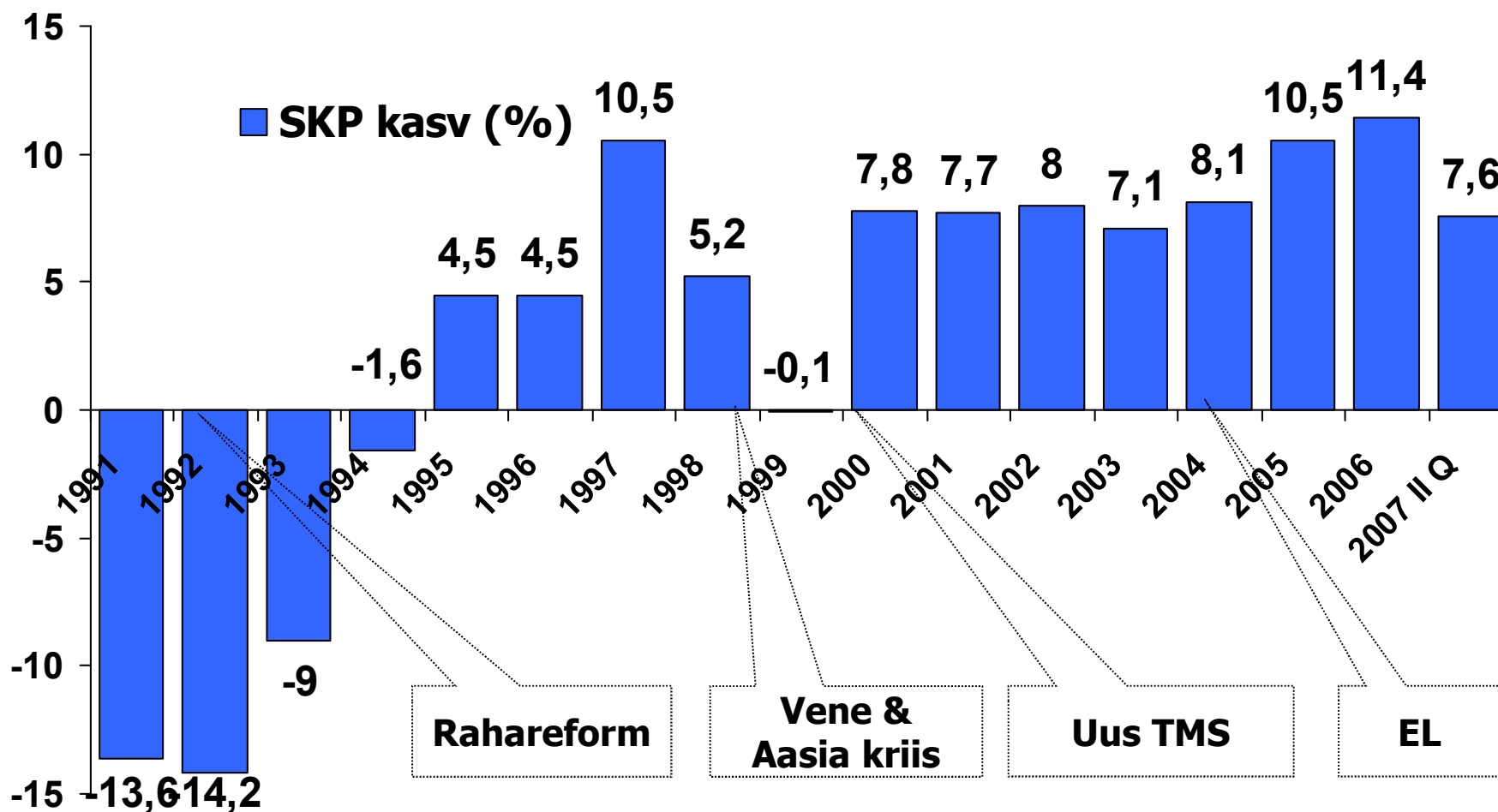
www.koda.ee

Tegutsevad ettevõtted 2006 (EMTA)	No	%	töötajaid
Mikro 1-9 töötajat	30 793	79	107362
Väike 10-49	6 951	18	140322
Kesk 50-249	1 293	3	126666
Suur +250	175	0,4	107678
Kokku:	39 212	100	482028

Majandusareng

www.koda.ee

Kuidas toimib kaasaegne turundus?

www.koda.ee

Me ei püüdle, soovi, igatse ega ihalda kunagi midagi sellepärast, et peame seda midagi hüveks; pigem peame seda asja hüveks sellepärast, et me püüdleme, soovime, igatseme või ihaldame seda

Baruch Spinoza, Ethics

Saad, mida mõõdad?

www.koda.ee

SKP kasvu kummardamine toob kaasa
SKP kasvu

Mida siis mõõta?

www.koda.ee

“See päev, mil managerid unustavad, et ettevõtte ei saa eksisteerida, kui ühiskond ei tunneta enam selle kasulikkust või peab selle käitumist ebamoraalseks, on ettevõtte surma algus”

Alfred Herrhausen, Deutsche Bank, juhatuse esimees, 1980

Äri ja eetika

www.koda.ee

- **Äri** on eesmärgipärane, majanduslikku kasu taotlev tegevus.
- **Eetika** arutleb, kuidas teha valikuid õige – vale, hea – halva vahel.
- **Ärieetilised konfliktid** tulenevad aga sellest, et inimestel, organisatsioonidel, rahvastel on väga erinevad arusaamad nii kasulikkusest, kui ka heast-halvast.

Äri ja eetika

www.koda.ee

- Sageli peitub vastuolu, mis põhjustab ärieetilist konflikti, ühiskondlikus nõudluses endas. Üheltpoolt tahame me tarbida võimalikult odavalt, teisalt ei taha me märgata, et odavus on saavutatav millegi arvelt.

Ettevõtete ühiskondlik vastutus on:

Ettevõtte avatud ja läbipaistev tegevus, mis põhineb eetilistel väärtustel ja austusel töötajate, kogukonna ja keskkonna vastu.

Selle eesmärgiks on anda säästlikku väärtust nii huvigruppidele kui ka ühiskonnale laiemas tähenduses

Allikas: The European Multi-Stakeholder Forum

Ärieetika üha kasvava populaarsuse põhjuseks on samas ka firmade vajadus hoida endast positiivset arvamust tarbijate, konkurentide ja kogu ühiskonna silmis, sest sellest sõltub nende äriedu.

Millal hakkavad kõik ettevõtjad eetilisele käitumisele?

Siis kui äri ajamine eetilisele on kasulik, kui ebaeetiliselt!

CSR

www.koda.ee

9 põhjust juhile, miks olla eetiline ja vastutustundlik:

1. investering tulevikku
2. iseenda väärtustamine
3. rahulolevad kliendid
4. pühendunud töötajad
5. elamisväärne keskkond
6. omanike positiivne suhtumine
7. usaldusväärsed partnerid
8. eetilisem riik
9. ühiselt suudame rohkem

Käituma õppiv ühiskond

www.koda.ee

Nii füüsilised kui moraali piirid muutuvad (tihti ka kaovad) kaasaegses maailmas kiiresti.

Käitumine ühiskonnas ja kogukonnas on õpitav ja omandatav ning seetõttu võib arusaam, kuidas teha valikuid õige-vale, hea ja halva vahel, muutuda vaid paari generatsiooni jooksul.

Oluline on õppida käituma eetilisel ning eeskujudel on väga oluline roll õppimisel.

Kellelt õppida?

www.koda.ee

Neil, kel põhiväärtused ja põhimõtted paigas, on kergem kanda kasvava heaolu vastutust. Kroonilist ülemeelikust ja tegutsemist lühiajalise kasu nimel ei saa nimetada äriks ning politikaanlust ja populismi poliitikaks.

Toomas Luman, Postimees 28.12.06

Kellelt õppida?

www.koda.ee

Kuigi ajakirjanduse põhjal võib tunduda, et ärieliidi moodustavad elus kiiresti edasi jõudnud «elu peremehed», siis igapäevane kogemus räägib midagi muud. Erakordsed üksikjuhtumid ei peegelda standardkäitumist, kuid kahjuks aus ja korrektne, koostööle ning vastastikusele respektile rajatud ärisuhe on ajakirjanduses harva käsitletav teema.

Toomas Luman, Postimees 28.12.06

- Kas akadeemia mõistab majanduses toimuvaid protsesse?
- Kas riik / haridusministeerium tajub milleks (millises majanduskeskkonnas toimima) peab noori ette valmistama?

- Cleanaway juht: rumalat ja harimata rahvast on lihtne manipuleerida

Väärtused, mis vajavad edendamist

www.koda.ee

- Ettevõtlikkus ja loovus
- Vabadus – ka ettevõtlusvabadus
- Uuenduslikkus
- Keskkonnateadlikkus
- Turvalisus
- Haritus, teadmised

Indra Nooyi, PepsiCo juhatuse esimees ja CEO:

Suurfirmad ei taha olla tuntud ainult finantstulemuste, vaid samavõrd ka jälje poolest, mille nad jätavad ühiskonnale tervikuna.

PepsiCo: Meie ülesanne on muuta tervislik valik lihtsaks valikuks (PepsiCo vastutus seoses ülekaalulisusega)

PepsiCo fookus:

- Positiivne ja vastutustundlik panus inimtsivilisatsiooni säilimisse
- Mõju looduskeskkonnale null
- Inimesed on kallid